

Stručni rad

KAKO POBOLJŠATI RAZUMIJEVANJE PROČITANOG KOD DJETETA

Milena Vene

Osnovna škola Šmarjeta, Šmarjeta 1

Sažetak

Mnogo djece u osnovnoj školi slabo čita, što rezultira lošim razumijevanjem pročitano. Od iznimne je važnosti, da što ranije kroz igru i zanimljive vježbe pomognemo djetetu da nadoknadi taj manjak. U svojoj dugogodišnjoj praksi napravila sam zbirku određenih vježbi za djecu koja slabo čitaju. Čitanje može biti zabavno i može se odvijati kroz igru. Bitno je i da ne zaboravimo na jaka područja djeteta. Mnoga djeca, koja imaju poteškoća s čitanjem, izvrsna su na drugim područjima (sport, glazba, ples, crtanje, praktične aktivnosti...). Bitno je da ih pohvalimo, da primjećujemo njihov napredak, čak i ako je mali. Malim koracima svi zajedno dolazimo do cilja i tome se najviše raduju naša djeca.

Ključne riječi: čitanje, razumijevanje, igra, napredak

1. Uvod

Učenici s poteškoćama u učenju, unatoč uloženom trudu, ne postižu očekivane rezultate na području učenja. Često najveći problem predstavlja razumijevanje pročitano. Učenici ne vole čitati, neugodno im je čitati u razredu pred publikom, gdje im se često rugaju. Često griješe prilikom čitanja i krivo pročitaju riječ, zbog čega su mnogi zadaci pogrešno odrađeni. Spori su i time rješavaju zadatak puno kasnije od ostalih vršnjaka. S druge strane, često su to djeca koja su vješta u drugim aktivnostima (vole crtati, pjevati, plesati, baviti se sportom, izrađivati proizvode od drva, vole pomagati roditeljima oko kućnih poslova i uživaju u njima) ...Sat dodatne stručne pomoći uvijek nastojim započeti aktivnošću koju pojedino dijete voli i koju dijete dobro radi. To može biti i kao motivacijski razgovor, kompliment za određeni rad koji je radio u razredu ili kod kuće.

2. Vježbe za bolje razumijevanje pročitano

U satima dodatne stručne pomoći učenici rado rješavaju razne vježbe za bolje razumijevanje pročitano. Ponekad je to didaktička igra ili interaktivne vježbe na računalu. Zanimljive su djeci, neke od njih predstavljam u nastavku.

2.1. U tekstu prekrijemo riječi

U tekstu pojedine riječi prekrivamo flomasterom. Zadatak djeteta je čitati tekst glasno i pogoditi skrivene riječi. Skrivanje je za dijete igra pa tako prihvaća i skrivene riječi. Iako je čitanje takvog teksta teže, dijete čita koncentriranije, pravilnije i čak sabranije prati sadržaj. Međutim, važno je koje riječi prekrijemo. Najbolje je koristiti poznati tekst [1].

Crvenkapica

Jednom je u selu na rubu šume živjela [], koju su svi voljeli. Uvijek je nosila crvenu [], koju joj je isplela [], stoga su je svi zvali []. Jednom joj je [] rekla: »Ondesi baki dobrote, koje su u košari i nigdje u šumi se ne zaustavljaj, jer u njoj boravi strašni []!
[] je nasmijano požurila u šumu. Prije jednog stabla ugledala je šumske [] i zaustavila se da ih ubere za [].

2.2. Dopunjavanje teksta

Upute: Učenik dopuni riječi koje nedostaju, tako da će dobiti smislene rečenice.

Primjer:

U ribnjaku plivaju tri _____.
_____ se popela na stablo i počela da mijauče.
Jan se vozi _____.
Danas sam za doručak jeo _____ i _____.
Mama kuha _____
U trgovini sam kupio nove _____.

2.3. Kratak sažetak pojedinih dijelova teksta

Važno je odabrati tekst koji je primjeren dobi djeteta i sposobnosti koncentracije tijekom čitanja. Doznat ćemo je li dijete tijekom čitanja pratilo sadržaj ili ne i koliko dugo. Moramo obratiti pažnju i na to je li dijete prilikom govorenja sažetka koristio iste riječi kao u tekstu ili je govorio svojim riječima i nadopunilo priču vlastitim doživljajima.

Djeca si pri čitanju rado pomažu ravnalima za čitanje u boji.

Slika 1: Čitanka

Slika 2: Ravnala za čitanje u boji

3. Vježbe za slaganje rečenica

Učenici s jezičnim poteškoćama često imaju poteškoća sa slaganjem ispravnih rečenica [2]. Uz pomoć igrica i različitih pomagala, sve postaje zabavnije.

3.1. Slaganje rečenica uz slike – s karticama pričalicama

Slika 3: Kartice pričalice

Primjer: Maja je bila jako dobro volje. Romobilom se odvezla u park. Sijalo je sunce i pokraj nje proletio je plavi leptir.

3.2. Slaganje rečenica pomoću napisanih riječi

Upute: Od napisanih riječi složi rečenicu te zapiši je u bilježnicu.

Primjer:

Jan – bicikl – cesta
 mama – palačinke – peći
 njiva – traktor – krumpir
 oblaci – vjetar – kiša
 Tim – torba - bilježnica

3.3. Razrezane rečenice

Učitelj rečenicu razreže te pomiješa njezine dijelove. Učenik zatim pokušava pravilno složiti rečenicu.

Primjer:

Upute: Sastavi rečenice od pojedinih riječi.

Vani	sija	sunce.
------	------	--------

Mama	peće	kekse.
------	------	--------

Na	zidu	je	slika.
----	------	----	--------

Jan	se	vozi	biciklom.
-----	----	------	-----------

Za	ručak	je	rižoto	i	salata.
----	-------	----	--------	---	---------

3.4. Ispravljene rečenice

Upute: Ispravi podcrtanu riječ i pročitaj ispravnu rečenicu.

Primjer:

Volim peći palačinka.

On se vlakom odvesti u Ljubljanu.

Na satu matematike imali smo domaća zadaća.

U pekara sam kupila tri krafne.

Bubamara je odletjeti na cvijet.

3.5. Što na slici nije ispravno?

Uputa: Učenik kaže što je na slici pogrešno.

Slika 4: Svijet naopako

4. Zaključak

Interes za čitanje jedan je od temelja unutarnje motivacije – kada pojedinac razvije zanimanje za neku aktivnost, to mu postaje zadovoljstvo i istovremeno predstavlja i održava njegovu unutarnju motivaciju. Istraživanja na školskoj djeci i mladima pokazuju da je dobro razvijena motivacija za čitanje ključna za razvoj uspješnog i učinkovitog čitatelja. Posebno je važno biti svjestan da se interes za čitanje uvijek "natječe" s interesom za druge aktivnosti (npr. sport, računala, priroda, tehnika...). Odluka za čitanju uvijek je rezultat interesa pojedinca, a istodobno i interesa pojedinca za alternativnu aktivnost. Nikako ne bismo smjeli zaključiti da dijete nema interes za čitanje ako će biti između dvije ponuđene aktivnosti, npr. zanimljiva knjiga ili zanimljiva računalna igrice, odlučiti za ovu drugu. Ako su djetetovi interesi u prvom planu u drugim aktivnostima, onda se mi odrasli moramo potruditi povezati te interese s knjigom i tako mu pomoći da razvije interes za čitanje. Svi volimo biti nagrađeni kada dobro radimo posao. Isto je i s djecom. Nagrađivanje je također korisno u održavanju motivacije za čitanje. Primjerice, kada dijete završi svakodnevnu obvezu čitanja, nagrađujemo ga komplimentom ili omiljenom aktivnošću. Uspješan i učinkovit način nagrađivanja čitanja su i naljepnice koje dijete lijepi u tablicu ili dnevnik čitanja [3]. Zanimljivo je da se djeca koja su svjesna svojih prednosti i jakih područja, lakše nose sa svojim nedostacima. Ponekad mi smeta jer kod djece toliko naglašavamo samo slaba područja, a ne primjećujemo dovoljno njihova jaka područja. Djeca često sama nadoknađuju svoje nedostatke i pronalaze načine da su uspješnija čak i na slabijim područjima. Važno je ohrabriti dijete i pokazati mu pravi put kako bi moglo biti uspješno u životu. Roditelji i učitelji očekuju da će učenicima s posebnim potrebama biti ponuđeno što više prilagodbi koje će doprinijeti boljem rezultatu. Pitanje je, međutim, što to za njega dugoročno znači, kako će se kasnije u životu biti spreman nositi s tim svojim problemom.

5. Literatura

- [1] Žerdin, T. (2003). Motnje v razvoju jezika, branja in pisanja. Ljubljana: Svetovalnicenter za otroke, mladostnike in starše in društvo Bravo.
- [2] Pečjak, S. (2000), Ali slišiš – ali videš? Priročnik z vajami za razvoj metajezikovnega zavedanja. Ljubljana: Založba Izolit, Trzin.
- [3] Bucik, N. (2009). Razvijanje otrokove motivacije za branje v domačem okolju. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.